

# PIÁRFUTÁR



A Dugonics András Piarista Gimnázium Lapja



2003. december I. évfolyam 9. szám

## Minden kedves Ovasónknak istenáldotta, boldog karácsonyt kívánunk!



Ady Endre

### Karácsony

Ma tán a béke ünnepelne,  
A Messiásnak volna napja,  
Ma mennyé kén' a földnek válni,  
Hogy megváltóját befogadja.  
Ma úgy kén', hogy egymást öleljék  
Szívükre mind az emberek -  
De nincs itt hála, nincs itt béke:  
Beteg a világ, nagy beteg...

Kihült a szív, elszállt a lélek,  
A vágy, a láng csupán a testé;  
Heródes minden földi nagyság,  
S minden igazság a kereszté...  
Elvesztette magát az ember,  
Mert lencsén nézi az eget,  
Megátkozta világra jöttét -  
Beteg a világ, nagy beteg...

Ember ember ellen csatázik,  
Mi egyesítsen, nincsen eszme,  
Rommá dőlt a Messiás háza,  
Tanítása, erkölce veszve...  
Oh, de hogy állattá süllyedjen,  
Kinek lelke volt, nem lehet!...  
Hatalmas Ég, új Messiást küldj:  
Beteg a világ, nagy beteg!...

1899

## Szeretetre születtünk

Karácsonykor az embereket – még a nem hívőket is – két alapvető cselekvés jellemzi: az *összegyűlekezés* és az *ajándékozás*. El sem tudjuk képzelni, milyen lenne az életünk, ha nem tartoznánk senkihez, ha senki sem szeretne bennünket. Vágyunk mások szeretetére, a felénk áradó szépre, öröme, békére, jóságra, mosolyra. S tudjuk, másokban ugyanígy megvan a szeretetnek ez a vágya. December 24-én a különféle tárgyak ajándékozása lényünknek, bensőnknek ezt a mélyebb odaajándékozását szimbolizálja és igyekszik kézzelfoghatóvá tenni.

Karácsonykor mi, krisztusi emberek azért örülünk különösképpen, mert tudjuk, mi teszi lehetővé önjándékozó, szerető életünket. Mennyei Atyánk önmagához hasonlóvá, Fiának képmására teremtett bennünket. Jézus pedig születésétől kezdve feltárja előttünk és élénk éli a titkot: a legnagyobb, a legem-

beribb és legistenibb boldogság nem az, hogy minket szeretnek és másoktól kapunk, hanem hogy *mi* szerethetünk és *mi* adhatunk.

Karácsonykor lehetetlen egyedül ünnepelni: azért rendezünk *iskolai koncertet*, azért tartunk *osztálykarácsonyt*, azért gyűlekezünk össze *otthon a családban*, hogy különleges erővel és intenzitással mondjuk ki (lehet, hogy szavak nélkül) azt, hogy: „Szeretlek téged, szeretlek, titeket. Köszönöm, hogy vagy, és szerethetlek téged.” Lelkem szemével pedig hálával, talán cinkos mosollyal tekintek a jászolban fekvő kis Jézusra, aki nagy Jézusként már bennem él: ő ajándékozott meg engem a szeretet alaptörvényének elfogadásával, és ő tisztítja meg szeretetemet minden önzéstől. – Bátran vedd Őt karjaidba, hogy szüntelenül jóvá szeressen!

Tözsér Endre Sch. P.



### A SzePiPress jelenti

**A** Dugonics András Piarista Gimnáziumban 2003. december 20-tól 2004. január 4-ig tart a **karácsonyi szünet**. Sítúra 2004. január 3-7. (Alacsony-Tátra – szervezők: *Dékány Zoltán és Pető Gábor* tanár urak), téli gyalogtúra: 2004. január 4-7. (Börzsöny – szervezők: *Kohári György és Papp Attila* tanár urak). A túrák alatt tanítás nincs. A szünet utáni első tanítási nap: 2004. január 12.

\*\*\*

**A** z eSzeSBéTé, vagyis a *Szülőket Segítő Baráti Társaság* minden hónap második szerdáján, 18.00 órától tartja összejöveteleit a gimnázium tanácstermében. Az összejövetelek mindenki számára nyitottak. Az érdeklődőket nagy szeretettel várja az iskola vezetősége.

\*\*\*

**A** Piarista Diákszövetség Szegedi Tagozata minden hónap első hétfőjén 17.00 órakor tartja összejöveteleit a Dugonics András Piarista Gimnázium tanácstermében. Minden egykori és jelenlegi diákot szeretettel hívnak és várnak hozzátartozóikkal, ismerőseikkel együtt.

\*\*\*

**I** skolánk a jövő évben is megrendezi **hagyományos alapítványi bálját**. Időpontja 2004. január 23., péntek 18.00 óra. A belépőjegyek ára: 3000 Ft. Díszvendég: *Urbán József* piarista tartományfőnök. Az előző évekhez hasonlóan szívesen veszünk tombola felajánlásokat.

\*\*\*

**A** Piár Futár szerkesztősége minden héten kedden 14.30 órától ülésezik a gimnázium tanácstermében. A diákok nem csak a lapkészítés fortélyaival ismerkedhetnek meg, de hasznos sajtótörténeti és műfajelméleti ismeretekre is szert tehetnek. Minden érdeklődőt szeretettel várunk iskolaúj-ságunk készítői közé!

**DUGONICS ANDRÁS**  
ALAPÍTVÁNY  
a piarista diákokért  
10201006—50043341

## 2004-ben is lesz alapítványi bál

**A** z iskolai alapítvány ebben a tanévben is szervez olyan farsangi szórakozási lehetőséget, ahol szülők, tanárok, családtagjaikkal és barátaikkal együtt eltölthetnek egy szép estét.

A bált *Urbán József* piarista tartományfőnök úr nyitja meg. Utána egy kis szórakoztató műsor következik, majd a svédasztalos vacsorát fogyasztathatják el a vendégek. Az igazi bál ezután veszi kezdetét. A *Molnár Dixieland Band* húzza a talpalávalót. Éjfél után egy óra körül a gyertyafénykeringővel zárul a tánc. Természetesen a büfé még ezután is nyitva tart, lehet beszélgetni, az elmúlt évekhez hasonlóan énekelni.

A belépőjegy ára változatlan, 3000 Ft-ba kerül. Aki nem tud eljönni a rendezvényre, de szívesen támogatná az alapítványt, támogatójegyet vásárolhat.

Szeretettel várjuk a jelentkezésüket.

Angyal László

## Látogatás a Kalazantínumban

**I** skolánkból hatan vettünk részt a szombat délutántól vasárnap délig tartó nyílt napon a piarista kispapok kollégiumában, a Kalazantínumban. *Németh Attila* tanár úr, a *mester*, tizenöt növendékével együtt látott minket vendégül.

Egy egész napig úgy éltünk, mint igazi piarista kispapok. A délutáni elmélkedés után együtt imádkoztuk el a vesperást, majd Szűcs Balázs szegedi öregdiák adventi elmélkedését hallgattuk meg. A napot egy közös focival koronáztuk meg, ahol hősieken helyt álltunk. Másnap reggel annál nehezebb volt korán kelni, hisz a napot reggel 7-kor szentmisével kezdtük. Egy kiadós reggeli után (ami – mint most már tudjuk – a nagyra nőtt piarista atyák titka) a *mesterrel* Kalazancius életéről és értékeiről beszélgettünk. A délelőtt további részében a várbán tettünk egy hosszú sétát, mely után mindenkinek jól esett a forralt bor. Ebédre értünk vissza és ezzel zárult ottlétünk. Nagy élmény volt mindannyiunk számára bepillantani a piaristává válás kulisszái mögé, mindenképpen megérte elmenni, sok tapasztalattal és új ismeretekkel gyarapodtunk.

Király Gellért 12. b

## Karácsonyi hangverseny

**S**zép hagyományunkat folytatva, az idén is, az utolsó tanítási hét szerda estéjén este 7-kor tartjuk karácsonyi hangversenyünket. Lapzártánkig szép műsor állt össze. Mire lapunkat kézbe veszi az Olvasó, reményeink szerint nagyszerű koncerten leszünk túl. Természetesen közös éneklés indítja és zárja az estét.

Micsoda bőség! Négy énekkart is hallhatunk majd! Iskolánk nagy kórusa, kis kamarakórusa, a régi diákok énekegyüttese, és a tanárok kamarakórusa énekel karácsonyi kórusműveket.

Nagyon színesnek ígérkezik a hangszeresek műsora is. *Rácz László* tanár úr gitáron, *Halmi Bonifác*, *Jagicza Gergő*, *Dobó Róbert* orgonán, *Baranyi Attila* klarinéton, *Balogh Ákos* furulyán, *Szabó Kristóf* kürtön, *Cseh Renátó* szaxofonon, *Csizmadia Ákos* pedig fagoton fog egy-egy művet előadni.

Érdekes zenei élménynek ígérkezik az iskolánkban gyakorlati tanítását végző *Ivánovics Tünde* karácsonyi népdalokból összeállított műsora. Nem csak iskolánk tanárait, dolgozóit és diákjait hívjuk hangversenyünkre, hanem szeretettel várjuk a kedves szülőket is!

Lajos István

### Az elérhető igazgató

Szilvássy László Sch. P.  
Tel: 62/549-090; 30/535-6291  
E-mail: szilvassy@szepe.hu

**Á**ldott, békés karácsonyt kívánok mindannyiőtoknak. Ugyan térben igen távol vagyunk, de lélekben veletek vagyok, mert az emlékeim kötnek ide. Most engedjük szívünkbe az ünnepek békéjét, és szeressük egymást arra emlékezve hogy Ő mennyire szeretett minket! Üdvözlettel: Gonda Bence, Chippewa Falls WI.

## Tetszik-e a Piár Futár?

Milos István 10. a



Alapjában véve jó, a diákoknak szól, csak v a n n a k b e n n e olyan írások, amelyek nem ehhez a

korosztályhoz szólnak. (pl.: olimpiai cikkek) Jónak tartom a vicceket, a végén a gondolkodtató feladatokat stb.... Szeretném, hogy ha a Piár Futárban jóval több cikk szólna ennek a korosztálynak (pl.: rockzenéről).

Náday Zsolt 11. b



Nem tartom rossznak, bár egyes cikkek talán kicsit hosszabbak a kelleténél, de összeségében

mindenki megtalálhatja a számára érdekes témákat. Jobban be kellene vonni a diákságot az újság összeállításába. Talán nagyobb lenne az érdeklődés az újság felé, ha diákéletben mindenki leadna egy cikket.

Gajdos István 7. a



Nekem tetszik, csak lehetne benne több vicc, írhatnának több érdekes dolgot a

sportokról. Lehetnének benne mozi-előzetesek, és egy-két izgalmasabb cikk is megjelenhetne Trianonnal kapcsolatban, plusz egy kis makettezés is jót tenne. A végére pedig berakhatnák a menza étrendjét.

Tímár Endre 9. a



Elég érdekes szerintem. Például a piarista diákok története az olimpiákon. A Csobán tanár úrról készült oldal is igen érdekes volt, hiszen mindenki szerette őt. Szívesen olvasnék más tanárainkról is.

Végül is az iskolánk lapja, így meg kell becsülnünk. Olvassátok ti is!

## Madárles

Ebben az évben eddig legalább 4-5 madár repült iskolánkban az ablakoknak. Nem vették észre az üvegfelületet, becsapódásuk általában az életükbe került. A tanév elején Horváth Tibor tanár úr hozott a biológia szertárba egy töviszúró gébics tetemet, melyet az udvaron talált. A napokban pedig Baksa Tamás 10. b osztályos tanuló mentette meg egy házi rozsdafarkú életét, ez a madár csupán elszédült az ütközéstől. A hasonló balesetek megakadályozása érdekében kartonpapírból kivágott ragadozó-madár alakokat helyeztünk az ablakokba. Ezeket, mint veszélyre felhívó jeleket, a madarak felismerik és elkerülik.

Reméljük, hogy a szertári énekesmadár gyűjtemény a jövőben ebből a forrásból már nem fog gyarapodni.

Kohári György

## Irodalmi csapatverseny

A patrocínium tiszteletére rendeztük a hagyományos irodalmi csapatversenyt, erre idén 19 csapat nevezett. A verseny témája: Szeged az irodalomban. Ennek megfelelően Dugonics András, Móra Ferenc, Mikszáth Kálmán, Juhász Gyula, Baka István, Tömörkény István, Temesi Ferenc, Bálint Sándor és Darvasi László műveket, vagy műrészleteket kellett olvasnia az öt fős csapatoknak. Ezekből volt szóbeli és írásbeli feladat a csütörtöki napon. Előzetesen elkészítendő feladatok is szerepeltek: illusztráció a megadott Juhász Gyula versekből, színdarabokat kellett készíteni a novellákból, és szegedi, élő, híres emberekkel interjú készíteni, mit jelent nekik Szeged, kik a kedvenc íróik, költőik, milyen elvárásaik vannak az egyházi iskolákkal kapcsolatban, illetve egyéni kérdések alapján. (Itt jegyzem meg, hogy az elkészített interjúk a Piár Futár következő számában olvashatók lesznek.)

A verseny végeredménye:

7-9. évfolyamosok között:

1. 9. a: Borbás Bálint, Dávid Ferenc, Kohl Róbert, Kószó Tamás, Varga Gábor
2. 8. a: Leél-Őssy Csaba, Balogh István, Miklós Péter, Lapu Zoltán, Böröcz Gábor
3. 9. b: Szabó Attila, Varga Iván, Kovácsik Antal, Garzó Márk, Török Tibor

10-12. évfolyamosok között:

1. 12. a: Borbás Péter, Bara Péter, Nagy Zsombor, Salgó László, Császári Bence
2. 12. b: Gyöngyösi Benedek, Harnos Vince, Király Bálint, Király Gellért, Papadhopulli Dániel
3. 10. a: Neparáczki Endre, Góré Dániel, Zöldy Tamás, Péter Dániel, Oltványi József

Zsova Tamás

## Hagyomány - karácsony - világmindenség

Iskolánk dísztermében december 13-án előadást tartott Jankovics Marcell az évvégi, és karácsonyi mondakorról, a keresztény világ egyik legszebb ünnepéről. A neves vendég Tóbiás Klára szobrászművész meghívására érkezett Szegedre.

Az előadás rendkívül érdekes volt, s Ivánovics Tünde népdalénekes a patakok tisztaságát idéző hangja valósággal lenyűgözte a közönséget: a karácsonnyal, Szűzanyával, és a Kisdédél kapcsolatos, a magyar nép lelkéből felszakadó gyönyörű énekeket adott elő. Jankovics Marcell, az egykori pannonhalmi bencés diák, rajzfilmjeiben, írásaiban – melyek az egész világot bejárták – a magyar hitvilág, s a keresztény misztika ősi gyökereit keresve, valami állandó és öröktől fogva létező közös emberi motívumokat vet össze, s tudatosítja azok eredetét. Sokszor nem

tudjuk honnan erednek azok a szokások és rituálék, melyeket szinte szokványosan és automatikusan teszünk. Advent idejében nem árt tisztázni, mit is ünneplünk, hogyan is ünnepeljük, és mitől oly meghatározó a karácsony. Milyen ősi összefüggések vannak hagyományaink, a kereszténység, és a világmindenség tőlünk függő, és látszólag függetlenül létező világában.

Az előadás elgondolkodtató, szellemileg serkentő, ugyanakkor emelkedett hangulatú volt. Akik ott voltunk, páratlan élménnyel lettünk gazdagabbak, méltó lelki felkészülés volt az ünnepre. Köszönjük e szép karácsonyi ajándékot! Az előadónak, és azoknak, akik szorgoskodtak azért, hogy ez az előadás létrejöhessen.

Garzó Márk 9. a



## Luca napja

**L**uca, ünnepe a magyar néphagyomány egyik, legjelesebb napja.

Ilyenkor az emberek lucaszék, lucakása, lucapogácsa készítésével foglalkoznak az ókortól egészen a XX. századig közepéig. Ma már nem igen készítenek ilyesmit.

Tápen lucakását készítették. Ez az archaikus étel állatok és emberek számára egyaránt fogyasztható. Tejben keményre főzött, mézzel ízesített köleskása.

A lucapogácsa nagy adag zsírral készül a szegedi tájon. Sütés előtt kis tollakat szúrnak a tésztába minden családtag számára külön-külön. Akinek a tolla megég vagy megperzselődik, az hal meg leghamarabb.

Ezenkívül a pogácsába raknak még rézpénzt is. Annak idején vagy a koldusnak, vagy a disznónak adták, hogy szerencsét hozzon a következő esztendőben.

Később az lett a szokás, hogy Szent Antal perselyébe dobta a pénzt, hogy az állatokkal szerencséjük legyen. Ma már ahol él még a hagyomány, azé a pénz, aki megtalálja.

Ugyanígy szokás volt, hogy az emberek belesütöttek egy gyűrűt a pogácsába, és ha azt az eladó lány megtalálta, az azt jelentette, hogy jövőre férjhez megy.

Az eladósorba került lányok kirügyezettett faágakat rakta a hajukba, és így jártak mindenhova.

A lucaszék készítéséről nagyapámtól hallottam, aki Szegváron született és nőtt fel. Ő mesélte, hogy nagyapja még csinált lucaszéket. Luca napján kezdte el, és szentestére fejezte be. A hagyomány szerint ha valaki feláll a székre, meglátja a boszorkányt az éjféli misén jelenlévők közt. Ez oda vezethető vissza, hogy az ókereszténység idején élt egy szűz, aki életét felajánlotta Jézus Krisztusnak. Jegyese megharagudott rá és feljelentette a földesúrnál, aki ezután különféle módon megpróbálta megszégyeníteni, de nem sikerült neki, így aztán elégették, mint a boszorkányokat.

*Bálint Sándor nyomán: Szűcs Péter Pál:*



## Az első piarista, aki Magyarországon gyapotot termesztett

**A**ki manapság iskolánkba jár, az néhány elhanyagolható kivételtől eltekintve kétféle: Ha tanár, akkor idejének jelentős részét az órák megtartása, dolgozatjavítás, házi- és egyéb feladatok kitalálása, a diákság sokirányú foglalkoztatása, nemritkán gyöttrése a legfőbb feladata. Ha diák, akkor igyekszik kitérni az előbbi megpróbáltatások elől. Néha tanul, néha más technikákhoz folyamodik...

Igy volt ez régen is? Bizonyosan. A régi diákok iskolai életéről kevés dokumentum maradt fenn, de egy két tanárról több dolgot is megtudhatunk.

E rövid cikkben egy különösen sokoldalú, nagy tudású piarista tanárt, *Katona Dienest* szeretnénk bemutatni.

Kétszáz éve, 1802. október 11-én lépett a piarista rendbe. A próbaév letelte után letette az egyszerű fogadalmat, és ekkor vette fel a Dienes nevet. Mire 1808. szeptember 18-án bölcseltdoktorrá avatták, már sok gimnáziumban tanított az ország különböző pontjain. 1809-ben szentelték pappá.

Az 1814-15. tanévben a szegedi gimnáziumban volt tanár nyelvészeti és szónoklati osztályokban. 1833-34-ben a nagykirályi gimnázium igazgatója lett. A következő három iskolai év alatt a szegedi piaristáknál volt póttanár, azaz helyettesítő és házi lelki atya. Innen Kecskemétre ment, ahol négy évig a középiskola igazgatója volt. Ebben az időben írta meg első nagyobb művét a honi indigóról.

1841-ben a szegedi gimnázium igazgatójává nevezték ki, melynek tisztjét 1843 végéig vitte, ezzel fejezve be a tanügy terén való munkálkodását, más területen tevékenykedett tovább.

Az indigó egy trópusi cserjéből kivont festékanyag, mellyel leginkább textíliát színezték. Drága exportcikk volt, amit ő mindenképp hazai termékkel kívánt pótolni. Már az ő idejében is vissza akarták szorítani a külföldről behozott, ám Magyarországon is elkészíthető árucikkeket. Ez egy szép dolog, de olyan szemmel nézhettek rá az emberek, mint mi Bacsó

Péter filmjében Pelikán elvtársra, aki a narancssal próbálkozott. Igaz, Katona idejében ennek a tettnek nem volt politikai háttere. 1843-ban a rend Sátoraljaújhelyre helyezte nyugalomba, ahol élete hátralevő részét töltötte. Legszívesebben a kolostorkertben, vagy ahogy ő nevezte: „názáreti kertjében” időzött, ahol a kávé, a gyapot, a batáta, a braziliai dinnye és a cukornád meghonosításával próbálkozott. Kísérleteiről korának valamennyi magyar nyelvű szaklapjában jelentetett meg cikkeket. Munkájában a jó szándék és a hazaszeretet vezette. Ha esetleg kinevetnék, gondoljunk arra, hogy a paradicsom, a paprika és még számos termesztett növényünk idegen országokból, gyakran más éghajlatú területekről származik.

Katona Dienes nem csak a mezőgazdaság foglalkoztatta, hanem a geometria is. Az ő nevéhez fűződik *A hegyes szeglet meghármazása*, amit ma szögharmadolásnak mondanánk. Szöveget felezn mindenki tud, a harmadolás azonban csupán körzővel és vonalzóval megoldhatatlan, a kör négyszögesítéséhez hasonlóan. Katona Dienes módszere is csak közelítő megoldás, ezért nem kapott az oxfordi egyetemtől 3000 fontsterlinget (30000 pengő forintot !!!). Mindössze 4 szögpercet tévedett, a saját rajza csapta be. Módszere más matematikusok közelítő megoldásaihoz viszonyítva mégis a legjobb. Ezt nem tudta, 1843-ban szerkesztését magyar és latin nyelven is kiadta Szegeden. Dolgozatában már a Dugonics András által alkalmazott *sugar és ív* szakkifejezést használta. E vékony, alig 18 oldal terjedelmű írása ma is megtalálható a Somogyi Könyvtárban.

1859. március 9-én tartotta aranymiséjét. 1864-ben kormánysegéddé választották. Abban az évben szeptember 24-én megöregedett rendtársainak 116 aranyat adományozott. 1870. április 13-án a kegyestanítórend dékánja lett. 1874. június 9-én halt meg Sátoraljaújhelyen 92 éves korában.

## A szegedi felsőoktatás rövid története

Tizenkettedikes diákjaink egyre gyakrabban és egyre izgatottabban forgatják a felsőoktatási felvételi tájékoztatót, hiszen hamarosan sorsdöntő kérdésre kell választ adniuk: az érettségi vizsgák után hogyan tovább, melyik felsőoktatási intézmény melyik karára, milyen szakra jelentkezzenek. A választás nem könnyű, mert az egyetemek, főiskolák egyre szélesebb képzési kínálattal rendelkeznek, ugyanakkor a divatos szakmákra továbbra is nagy a túljelentkezés. A Szegedi Tudományegyetem 82 éve az Alföld és az ország kiemelkedő tudományos és kulturális bázisa, s egyben a város gazdasági életének meghatározó szereplője. Nem csak a továbbtanulás előtt állók, hanem valamennyiünk számára érdekes és hasznos, ha feléleveníjük a szegedi felsőoktatás történetét.

A trianoni döntés végzetesnek tűnő sokkhatást jelentett Szeged számára. Az 1879-es nagy árvíz után újjáépített, lendületes fejlődésnek induló, központi fekvésű várost elszakították korábbi természetes térkapcsolataitól, s ezzel az ország peremére került. Furcsa ellentmondás, de a reménytelen helyzetbe került település számára éppen trianoni diktátum következményei jelentettek új távlatokat. A területi átrendeződésnek köszönhetően ugyanis Szeged rövid időn belül egyetemi városá és püspöki székhellyé vált.

Ennek előzménye, hogy Kolozsvár 1918-as román megszállása után a Magyar Királyi I. Ferenc József Tudományegyetem tanárai kivétel nélkül megtagadták, hogy a román királynak hűségesküt tegyenek, ezért állásukat megszüntették. Az oktatók és hallgatók nagy része először Budapesten keresett menedéket, majd mikor a magyar minisztertanács 1921 februárjában döntött a kolozsvári egyetem ideiglenes Szegedre helyezéséről, életet felkínált lehetőséggel.

Szeged már évtizedekkel korábban kérte egyetem telepítését, amit középiskolái nagy száma, magas színvonala és terebélyes vonzásterülete is indokoltá tett. A város erejét meghaladó áldozatokat vállalt, hogy otthont teremtsen a „menekült” egyetemnek. Az egyetemi intézeteket a város kiürített közoktatási és egészségügyi intézményeibe, valamint a vasúti leszámlító hivatal épületébe (mai Ady tér) helyezték el. A tanárok számára lakásról, a hallgatók számára internátusról is gondoskodtak. Az 1920-as évtized végén már a szegedi volt a legnagyobb vidéki egyetem. Idővel az egyes intézetek, klinikák helyzete - szétszórtságuk és szűköségük miatt - tarthatatlanná vált. A két világháború közti korszak kiemelkedő kultuszminisztere, Gróf Klebelsberg Kunó közreműködésével és pártfogásával kezdődött meg Szegeden az egyetemi központ kialakítása. Az 1924. és 1930. közötti építkezések elsősorban az orvostudományi kar klinikáinak és a természettudományi kar intézeteinek elhelye-

zését biztosították. A város nem csak telket adott, hanem az építési költségek felét is magára vállalta. Klebelsberg szándéka egy, az Alföld felemelkedését szolgáló tudományos-kulturális centrum létrehozása volt: „Ez a tiszai egyetem itt ebben a nagy alföldi metropolisban csak akkor fog hivatásának megfelelni, és

csak akkor illeszkedik be mint nélkülözhetetlen szerv a nemzet organizmusába, ha az egyetemi gondolat leglényegesebb mozzanatát: a kutatást egyesíteni tudja az alföldi gondolattal; ha kutatásainak tárgyát lehetőleg úgy választja meg, hogy a megoldáshoz közelebb hozza az Alföld speciális nagy problémáit (Klebelsberg K. 1931)“.

A kultuszminiszter reformtörekvései a polgári iskolai tanárképzés megújítását, egységesítését is célul tűzték ki. A polgári iskolai tanár- és tanárnőképzés 1928-ban, egyesítve került át Budapestről Szegedre, s

vált az ország egyetlen tanárképző főiskolájává. Életre kelt az egyházi felsőoktatás is. A trianoni határok megvonása után a nagyszombati jezsuita noviciátus és a bölcséleti főiskola a városba költözött, majd 1930-ban Glattfelder Gyula csanádi megyéspüspök az egyházmegye központját és vele a hittudományi főiskolát Temesvárról ide helyeztette át.

Noha az egyetem működését az 1930-as években nehéz anyagi körülmények sok tekintetben hátráltatták, a szegediek szívükön viselték sorsát. Az egyetem iránti régi elkötelezettségen és az anyagi áldozatvállaláson túl ugyanis a lakosság megélhetésében is fontos szerepe volt az intézménynek (T. Molnár G. 1999). A helyi értelmiségi réteg bővülése, a lakosság iskolázottságának javulása a város funkcióinak átalakulására is hatott. A foglalkozási átrétegződés határozottan a szolgáltatások irányába mozdult az oktatási, kulturális és egészségügyi funkciók erősödtek. A szegedi tudományegyetem hamarosan a régió szellemi központja, világhírű kutatási eredmények megszületésének helye lett (pl. Szent-Györgyi Albert 1937. évi Nobel-díj).

Az 1940-es második bécsi döntés után a Ferenc József Tudományegyetem újból alapításának helyén, Kolozsvárt folytathatta működését, a szegedi „új” egyetem pedig Horthy Miklós kormányzó nevét vette fel. A városban maradó professzorok, oktatók, hallgatók az egyetem épületeiben dolgozhattak tovább. 1945-ben a kolozsvári magyar egyetem – sorsközösséget vállalva a határon kívül rekedt magyarsággal – a „kincses városban” maradt és felvette a Bolyai Tudományegyetem nevét. 1959-ben a magyar tanárok és hallgatók tiltakozása ellenére a Nagyszombatról beköltöző román egyetemmel Babes-Bolyai Tudományegyetem néven egyesítették. (folyt. köv.)



A Dugonics tér az egykori főreáltanoda majd királyi ítélőtábla épületével (ma Szegedi Tudományegyetem központi épülete)



## Az életet válasszuk!

*Beszélgetés Forgách Péter szemészorvossal,  
a Calasactius Training Program alapítójával*

**Ö**n a magyarországi rendszerváltás idején létrehozott egy alapítványt az Egyesült Államokban. Mi motiválta ezt az alapítást? Mik a legfőbb céljai?

Kisfiú voltam, mikor menekülteként Amerikába kerültem az 1956-os szabadságharc után. Minden anyagi alap nélkül kezdtük el életünket ebben az országban. Ittlétünk folyamán egyre nagyobb betekintésem lett a mindenki számára nyitva álló, fantasztikus lehetőségekbe. Ezeket felismerve és kihasználva rendeztem be életemet. Isten segítségével és megtervezett következetes törekvéssel olyan életszínvonalra emelkedtem, amit egykor a menekült táborban álmodni sem mertem. Egészen nagyszerű, egyúttal elvárt amerikai szokás, hogy jómódú és sikeres emberek a társadalomnak mind idejük, mind anyagi jólétük egy részét felajánlják. Ezt az áldozatot önként, minden külső nyomás nélkül meghozzák. Az átlag amerikai évi keresetének mintegy öt százalékát jótékony célokra fordítja. Ez olyan ritka és nagyszerű amerikai érték, amiről az országon kívül nemigen hallanak és még kevésbé utánoznak. Pedig erre érdemes odafigyelni, hiszen ez az egyik – az önkéntes áldozatvállalás saját társadalmuk jövőjéért –, ami Amerikát erőssé teszi. Ez a szellem fogott meg engem és ösztönzött arra, hogy – ha szerény méreteken is – részt vegyek Magyarország újjáépítésében. Hogy miért éppen az oktatásnál kötöttem ki? Egyrészt piarista neveltetésemnek tudható be, mely bennünk, diákokban – a közösségi felelősségi tudatot fejlesztette. Másrészt Szeged díszpolgára, Klebelsberg Kuno motivált, akinek egyik fő törekvése volt, hogy minél több tehetséges magyar fiatal külföldön tanulhasson. Ezt a gondolatot tettem magamévá, mert megláttam annak értékét, hogy mit jelent, ha egy egyetemi hallgató külföldi tapasztalatokat szerez, új ismereteket sajátít el, amelyeket beépít világnézetbe, és így számos hasznos dolgot visz haza Magyarországra.

Tíz év alatt több mint száz egyetemista diáknak adtunk lehetőséget, hogy az Egyesült Államokban diplomamunkát végezzenek. Ezek a fiatalok Magyarországon – hála Istennek – sikeresen dolgoznak. Eddig főleg orvostanhallgatókat, üzleti adminisztrációs és kommunikációs szakembereket, politológusokat képeztünk tovább. Pár évvel ezelőtt új programot indítottunk be gimnazista diákokkal. A tanfolyam két város piarista iskolájában működik: Budapesten és Szegeden. A most beindított tanfolyamot üzleti vállalkozásként hirdettük meg. Ez így egy kissé megtévesztő, ugyanis itt elsősorban nem az üzleten van a hangsúly, hanem a vállalkozáson. Az utóbbi negyven évben a szocializmus „vívmányai” közé sorolhatjuk, hogy az emberektől elvették az önbizalmat, a kockázattól kedvet, csakúgy, mint az újítási kedvet. Mi éppen a vállalkozási kedvet, a talpraesettséget és a felelősséget vállalni akarást szeretnénk fiataljainkban ezekkel a tanfolyamokkal felébreszteni és fejleszteni. Tehát ne az állam és a politika, meg a külföldi országok, a multinacionális cégek legyenek jövőnk meghatározói. Olyan polgárokat szeretnénk nevelni, akik öntudatosak, akik tisztában vannak jogaikkal és kötelességeikkel, és ezekért harcolni is memnek! Ezek az egyéves tanfolyamokon arra szeretnénk törekedni, hogy a fiatalok ráébredjenek: nekik is vannak jogaik, kötelességeik. Nekik is lehetnek elvárásai az állammal, a politikával szemben, és nekik is van joguk ugyanolyan szinten élni, mint a német, francia, vagy amerikai fiataloknak. Olyan fiataloknak kell ezekből a tanfolyamokból kikerülni, akik nem fognak szó nélkül alkalmazkodni Brüsszel, Washington, vagy a multinacionális cégek kívánságaihoz.

*Ön is piarista diák volt. Az alapítványát – Calasactius Training Program (CTP) – is Kalazanci Szent Józsefről, a piarista rend alapítójáról nevezte el. Mi a véleménye a piarista nevelésről?*

A piarista nevelésnek, a keresztény és a magán iskolák nevelésének óriási lehetőségei és kihívásai lesznek a XXI. században. A jelenlegi

magyar oktatási rendszer teljességében át akarja venni az amerikai állami iskoláknak az 1960-as években elkezdett – és teljes csődbe jutott – oktatási modelljét. Keményen fogalmazva: egy könnyen manipulálható és megvesztegethető, értékek nélküli társadalmat szeretnének felállítani. Ezt a társadalmat bármely politikai erő kénye kedve szerint irányíthatja. Ez Amerikában többé-kevésbé sikerült is az állami iskolákban. Annyira, hogy számos amerikai nem képes megmutatni a térképen, hogy saját honfitársai hol viselnek háborút. Azonban ugyanebben az időben számos magán iskola is működött és működik az Egyesült Államokban, amely értékes szellemi és oktatási színvonalat képes tartani. Nemcsak érzem, de tudva tudom, hogy ez a kötelessége a piarista iskoláknak is Magyarországon a XXI. században. Tehát ezek az iskolák neveljenek nagyon felvilágosult, önérzékes, magabiztos, nyelveket és kultúrákat ismerő, a világban jártas és legfőképp erős erkölcsi alapokat valló és élő diákokat. Erre figyelmeztet Berzsényi Dániel: Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs! Óriási hatalom van ezeknek az iskoláknak a kezében: ha ezt okosan és kítartóan használják fel, olyan embereket képezhetnek, akik egyensúlyban tudják majd tartani az állam destruktív oktatáspolitikáját. Remélem, hogy a piarista iskolák fel fogják használni külföldi kapcsolataikat is a jövő építésében.

*Amerikában élő magyarként miért tartja fontosnak a magyar identitás megőrzését? Hiszen ez nem teszi kényelmesebbé életét. Épp ellenkezőleg: ez rengeteg áldozathozatalt, erőfeszítést kíván.*

Amerika a bevándorlók országa. Arról beszélni, hogy mi az amerikai, nehéz. Ámbár van néhány jellemvonása az amerikai társadalomnak. Ezek egyike a patriotizmus. Aztán a legtöbbje nyílt, segítőkész. Öszinteség ötvöződik meglehetősen kemény munkaerővel és dolgozási hajlammal. Ugyanakkor az egyén szabadon megélheti saját életét. Valaki zavartalanul lehet kínai-amerikai, japán-amerikai, német-amerikai, olasz-amerikai, vagy épp magyar-amerikai. Van, aki egyiket sem választja. Ő TV-amerikai, vagyis szellemi és kulturális igények nélkül éli életét. Pihenése, szórakozása napi a napi televíziózás. Számomra természetes életszükséglet – mely szüleim, egyházi közösségem és a nyugati magyar cserkészlet által bontakozott ki bennem, hogy folytatólagosan egyre jobban megismerjem, megszeressem és örömmel találjam a közép-európai és magyar szellemiségben, illetőleg annak ápolásában. Ez nemcsak engem tesz boldogabbá, de úgy érzem, hogy az amerikai többnépességű mozaikot is gazdagítom általa. Kétségtelen, hogy ez a folytatólagos önképzés erőfeszítéssel, tehát áldozathozatallal jár. De hát nem kell-e minden értékért megdolgozni?

*Meglepően jól ismeri Magyarországot, a mai hazai viszonyokat. Mit gondol róla?*

Ha a hazai viszonyokban a képességeket mérem fel, úgy találok, hogy a magyar nagyon tehetséges és alapjában véve talpraesett, jó szándékú nép. Az a sors fintora, hogy találmányainak és újításainak tetemes részét nyugatra vitte. Utóvégre olyan országokat és nemzeteket gazdagított, akiknek semmi része sem volt az ő nevelésében. Ez a folyamat a kommunizmus idején még inkább fokozódott. Jelenleg a magyarországi vezetők épp azt szorgalmazzák, amit nem kell tenni. Bele akarják sulykolni a fiatalokba, hogy tanuljanak meg szerények és kicsik lenni, elégedjenek meg a világ által odadobott csontokkal. A magyarságnak ennek ellenkezőjére van szüksége. Tudatosítani ifjúságunkban, hogy mi is lehetünk olyan erősek és magabiztosak, olyan jómódúak, mint bármelyik fejlett nemzet a világon. Ez pusztán elhatározás kérdése: kicsik legyünk-e és súlytalanok, vagy Közép-Európa gazdasági-szellemi dinamója?

## A Megtestesülés ünnepére

**H**add meséljek el egy apró történetet arról, ahogy egyszer Isten visszarángatott a földre. Meg kell hagyni, jól ért hozzá.

A téli vakációt családostul Cornwall-ban töltöttük. Régi ál-munk volt ez. December eleje volt, odakint dermesztő hideg, ám a napfény mégis kölcsönzött valami különös hangulatot a tájnak, beragyogta a vidéket. Kicsi, fehér bérelt házunk az északi part festői szépségű részére nézett. Ezt a partszakaszt olyan teremfő alkotta, aki elegendő időt szánt a munkára, és akinek elég éles szeme van a részletekhez.

Egyik nap a hosszan tartó és bőséges reggeli után a létező összes fellelhető meleg ruhát magunkra öltöttük, hogy azután, mint valami űrhajócsapat, sétára induljunk a metsző hidegben. Új útvonalat választottunk. Ki a fehér kertkapun, a szélfúttá, acélzöld mezőn át, egy néhány száz méterrel arrébb kinyúló szikla felé tartotunk. Mögötte, a végeláthatatlan tenger hullámai egybemosódtak a szürkés-kék égbolttal.

Én a nyolcéves Matthew-val mentem, aki minden megszólalását kérdéssel kezdte. Feleségem, Bridget – az életkorához képest igen mély gondolatokkal foglalkozó – négyéves Joseph-fel követett minket. A legkisebb, a kétéves David örömmel kiabálva, a sirályokat riogatva rohagált előttünk. A madarak felröppentek, pár percig köröztek körülöttünk, és hihetetlen légi mutatványokat adtak elő, a lehető legnagyobb természetességgel.

Nem sokkal a szikla előtt elégedetten állapítottam meg: valamennyien boldogok vagyunk. Bár jó családot alkotunk, nem esik meg gyakran, hogy egyszerre mindannyian ezt mondhatjuk el magunkról. Nagyon kemény munka egy öttagú családot boldoggá tenni. Olyan ez, mint amikor a cirkuszi mutatványban az akrobata több tényért pörget egyszerre egy-egy hosszú pálca tetején, miközben folyton rohangálnia kell, hogy lendületben tartsa őket. Az egyetlen különbség csupán annyi, hogy egy család esetében nem lehet megállni, és meghajolni. Az ember egyfolytában rohangál, és fáradt. A vakációk mindig jó lehetőséget adtak Bridget-nek és nekem, hogy egy kicsit magunkra figyeljünk, és átgondolhassuk, miképpen lehet mozgásban tartani a tényezőket.

Elértük a szikla peremét. Lenn, messze alattunk, egy tengerformálta sziklák által körbevett, patkó alakú, az általam valaha is látott leggyönyörűbb öböl tárult elénk. Tökéletes forma, tökéletes tenger, tökéletes homokpad, tökéletes szikla. Lemenni azonban nem lehetett. Nem vehettük birtokba. Csak lenézni tudtunk rá. Ahogy ott álltam, és a hullám éppen visszahúzódott, arra gondoltam, ez minden bizonnyal Isten egyik legjobban sikerült alkotása.

Amint ott csodáltam a világnak ezt az eldugott sarkát, minden másról megfeledkeztem. Hirtelen nagyon büszke lettem arra, hogy ugyanahhoz a világhoz tartozom, ahova a hatalmasan csillogó tenger, a kék-fehérben játszó égbolt és a szilárd, elszórt sziklák. Ezek Isten szimbólumai. Hatalmasak, csodálatosak, fennkölteket, vágyat ébresztők, ugyanakkor mégis lehetetlen egy kicsit is birtokba venni vagy leírni őket. Nem tudtam magamhoz térni a csodálattól...

– Papa, pisilni kell!

Legkisebb fiam hangja azonnali beavatkozást követelve hasított bele magamba felejtkezésembe. David arca elárulta, hogy a tragédia hamarosan bekövetkezik. Ahogy megpróbáltam szakfanderszerű öltözékéből kihámozni, hogy a művelethez szükséges megfelelő állapotba kerülhessen, szinte felháborodottan fordultam Istenhez.

– Istenem, te tudod a legjobban – kezdtem –, milyen kevés időm van pihenni, és élvezni bármilyen szépséget. Miért kell leszállnom ide, és ilyen kicsinyes problémákkal foglalkoznom?

– Mert én is ezt tettem – felelte Isten.

Adrian Plass: Növekedésem kínjai, HARMAT 2002.

Összeállította: Szegheő József Sch. P.

**A** mikor találkozol egy ismerősöddel, először is kívánj neki boldog karácsonyt.

Ha van egy kellemetlen szomszédod, csengess be hozzá egy tálca karácsonyi finomsággal.

Azokat a teendőidet, amelyek nem életbevágóan fontosak, halaszd el januárra.

Sose válassz fenyőfát sötétedés után.

Az ünnepek alatt békülj ki egy haragosoddal.

Azt a fenyőfát válaszd, amelyikre legelőször azt mondtad, túl nagy.

Ne ess kétségbe, ha pénzügyileg nem állsz a helyzet magaslatán. Gondolj csak vissza: azokat a karácsonyokat őrizted meg szívedben a legkedvesebb emlékként, amikor alig volt pénzed.

Miközben a karácsonyi süteményt készíted, szóljon a háttérben a Csendes éj.

Hagyd azt a problémát, amelyet úgyse tudsz megoldani. Élvezd az ünnepeket.

Vigyél be az öregek otthonába egy nagy tál karácsonyi süteményt.

Az ünnepek alatt gondold a madarakra is. Szójj madáreleséget a konyhaablakba, vagy kötözz szalonnát a közeli fákra.

Ha úgy látod, elég dísz van már a karácsonyfán, akassz rá nyugodtan még kettőt.

Ne halaszd az utolsó pillanatra az ajándékok becsomagolását, ahogy megvetted, csomagold be őket.

Ne törődj azzal, ha hamisan énekeled a karácsonyi dalokat. Énekelj.

Hívj fel egy öregek otthonát vagy más szociális gondozóintézetet, és érdeklődj utána, kik nem szoktak levelet kapni. Küldj nekik karácsonyi képeslapot.

Este, amikor hazaérsz, lámpa helyett gyújts gyertyát.

Ne feledd: minél drágább egy játék, a gyerekeid annál inkább a dobozával szeretnének játszani.

Ha valamelyik családtagodon látod, hogy fáradt vagy rosszkedvű, öleld át.

Menj el az éjféle misére.

Ha konyhatündér vagy, süss annyi süteményt, hogy jusson belőle kevésbé ügyes barátaid asztalára is.

Időben keresd elő a karácsonyfatalpat,

Ne feledd: a karácsonyi nagytakarítás nem kötelező.

Az ünnepek alatt nézd el családodnak azokat az apró hibákat, amelyekért más-  
kor robbansz.

Ha van valakid a temetőben, menj ki hozzá szenteste délután. Tegyél a sírjára egy ágat a karácsonyfátokból és egy szaloncukrot.

Vágd a sutba az aggodalmaidat. Karácsonykor a giccsek is szép.

Decemberben minden nap mondj valami kedveset legalább három embernek.

Nézz körül a parkolóban december 23-án. Ha látod, hogy valakinek lejárt a parkolási ideje, vegyél új parkolójegyet, és tűzd az ablaktörő mögé.

Adj szerényen, fogadj nagylelkűen.

Az ünnepek alatt kedveskedj valakinek valamivel anélkül, hogy megnondanád, te voltál.

Légy türelmes a pároddal az ünnepek alatt. A humor mindig átsegít a nehéz helyzeteken.

Ha úgy érzed, kezdesz szétzuhanni az ünnep előtti rohangálásban, ülj be öt percre egy templomba, és a meghitt csendben merengj el a karácsonyi igazi jelentésén.

Karácsonykor ne szégyelld a könnyeidet.

Ne felejtőd: ha minden otthonban béke van, béke lesz a világon is.

Légy kedves az eladókkal - valószínűleg kimerültebbek, mint te.

Ha telefonon beszélsz egy ügyintézővel, kívánj neki boldog karácsonyt.

Neked semmibe se kerül, ő pedig talán megteszi, amit szeretnél.

Nem az ajándékoktól válik ünnepivé a hangulat, hanem tőled.

Vedd meg valakinek ajándékba, amit a legszívesebben magadnak vennél meg.

Nézz végig a családodon, és örülj az életnek.

A legnagyobb ajándék, hogy embernek születted, és részed lehet a karácsonyünnepében.

Írd fel, hogy hova dugtad az ajándékokat. Így a karácsonyi ajándékból nem lesz hűsvéti.

Ne akarj mindent egyedül megcsinálni. Még a Mikulásnak is vannak segédjei.

Szenteste kapcsolj ki a tévét.

Újév napján gyújts három gyertyát és gondoldj arra a három legjobb dologra, amely az elmúlt évben történt veled.



Az iskolai vers- és novellaíró pályázatra – nagy örömünkre – többen tollat ragadtak. Itt a legkiválóbb versekből közlünk egy csokré-tára valót. Következő lapszámunkban a novellákból válogatunk.

A szerk.

**Kutyabaj**

Esik a hó, hullik,  
Sheriff kutya fázik.  
Nincs szegénynek lakása,  
De ott van a bundája.

Mit is ér az a bunda,  
Ha rosszul megy a kutya sorsa?  
Csak néha kap csontot,  
Legtöbbször maradékot!

Pedig jó lenne az a csont,  
Mert fúrge volna, mint régen volt.  
Mára, bizony fáradt, öreg,  
De ebből nem kér többet!

Edzeni fog, meg kondizni,  
Nem lesz többé egy senki!  
Elmenekül az öregség elől,  
Kiemelkedik a többi eb közül!

Fű Péter 8. a

**Egyedül magamban...**

Egyedül, magamban, gondolkodom a szépről,  
mi még megtörténhet velem az életben,  
az előttem lévő családi képről,  
mely fent áll a szekrényen merészen.

Nyugodtan ülök az ablakpárkány mellett,  
és csak nézem, nézem a távoli messzeséget,  
az eget, a felhőket, házakat, embereket,  
kik az utcán sétálnak, az emberiséget.

Érzem, e nap nem lesz a legszebb, nem lesz a legemlékezetesebb,  
mert szomorú vagyok, mint a házunk előtt lévő fűz,  
mit a szél irányít, mely nála erősebb,  
engem viszont gondok sokasága űz.

Már közel a nap, az a nevezetes,  
melyen eldől minden, az lesz az ifjúkor vége,  
de kérlek, bánat, addig is ne te vezess,  
inkább, boldogság, téged hívvlak, te légy az életem éke.

Várkonyi Tibor 10. b

**József Attila**

Poraídra születtem, barátom,  
S míg elméd néhány halvány  
Szikráját csipegettem  
A megsárgult fatörmelékről, Ar-  
codba tűnt lassan az arcom.

Csak a fegyvert nem szorítom  
üres szívemhez...

Tudom, hogy nincs bocsánat,  
Bánom is én, ha bánat  
Béna fénye  
Matt színekre festi  
Koponyámat

Őszbe roppant a nyár ma,  
Leszédülnek a kába  
Falevelek a sárba,  
S hullásuk valami rég  
Belémkarcolt ezüst-arcon  
Vetett szikrát  
S e haló fényben  
Látni vélem  
Újra a féltett  
Angyal mosolyát

Csendes csókokkal  
Remegtünk egymásba  
Egyetlen őszi agóniába  
A hunyorgó barna bokrokkal  
Pár másodperc-évvel ezelőtt,  
S csak most látom,  
Mennyire belenőtt  
A liget összes árnyéka  
Szívem összes árkába  
És hány ölelésnek  
Szentelt itt fel örök  
Halvány temetőt

Lassan a feledés  
Mindkettőnk szívéből  
Felemésztt  
Egy fájó részt,  
Melyben egymás  
Szentjei voltunk  
És oltárán egymásért,  
Egymásba haltunk,  
Ősz marad mindörökre.

Már csak  
Sejtem, hogy nincs bocsánat,  
De tudom, hogy itt van a bánat  
Melynek furcsa lény  
Barna fénybe vonja  
Egyre gyengülő  
Koponyámat.

Hegyközi Péter 12. b

**Érzés-más nélkül**

Gyámoltalannak érzed magad,  
megszülettél, s máris minden szalad.  
A világ szalad – bizonytalan vagy:  
mit nem szabad? A kérdésed nagy,  
majd nyugodni hagy. Az asztal alatt  
jön az első felismerés: a tapasztalat.  
Ez nagy falat: nagyravágyó lettél,  
gyorsan felkerültél, valakit letettél.  
Nagy az első pofon, hatalmas csalódás.  
Emlék elől menekülve, messzire vágyódás.  
Első szerelem: magányos csalóganý,  
mindenről lemondasz, a remény halováný.  
Boldog is voltál, most emésztt az unalom.  
Úttalan utadon az irányt én mutatom.  
A lábaid öreg már – viszlek a hátamon,  
üres a szemed, benne csak fájdalom.  
A barátság sem számít már neked,  
egy érzés-folyam volt az életed.  
Megfojt a sok érzélem. Megérte megértenem?  
Így kell tőled kérdenem, de nem! És nem, nem...  
Bár vége, most már mindent látok,  
átok rátok ezért, barátok!  
Egyedül maradtam: Érzés-más nélkül,  
nincsen semmim már a szívemen kívül.

Kádár Bence 11. a

**(cím nélkül)**

A sötét hidegben parázslott a szívem,  
Mert lenézett rám a Sátán.  
Tudtam, hogy nem az én szívem,  
Hogy férfi nem maradhat lábán:  
Mikor angyali tünemény  
Leereszkedik a földre.  
Felrémlik bennem a remény,  
Hogy nem megyek tönkre!  
Ily napon történt mindaz,  
Mikor átéltem az egészet.  
Vétkeztem: biz az,  
Elhagytam a szentséget.  
A termen gyenge szellő suhant át,  
Míg néztem a lányt  
Az ablakon át,  
Mint a bálványt.  
Lassan ringó teste  
A holdhomályba lépett.  
S felragyogott az este,  
Hogy felszítssa az emléket.

Barna András 12. c

**Séta a ligetben**

Mélabús merengés  
a fák alatt,  
falevélbe írt kesergés  
a szerelem miatt.

Ligetben ténfergés  
céltnan,  
néma elmélkedés  
búsan

„Mit írni a levélbe?”  
kérdi a hang,  
„Ódát zengeni könnyben,  
mint a bús harang!”

Temetői nyugalom  
kísér a tavon,  
erdei tisztásokon  
zúgnak a gondolatok.

Bódy Tamás 12. a



## Jótekönykodás és kultúra



Bene Andrea: A Szűz

vágyó emberek. Az Alapítvány elsősorban a rákos betegségekben szenvedő gyermekeknek és családjaiknak nyújt szociális támogatásokat.

A napokban nyíló kiállítás egyedülálló módja az adománygyűjtésnek, de az adományozásnak is.

Idén nyáron öt alkotóművész egy héten keresztül munkálkodott, hogy a kiállított képek bevételeiből az Alapítvány céljait támogathassa. Az alkotók névsorához még négy művész csatlakozott a későbbiekben, így a kiállítás még eklektikusabb és színesebb lett.

A kilenc alkotóművésznek mind más

**A** Kortárs Művészek Súlyos és Gyógyíthatatlan Beteg Gyermekekért Alapítvány szervezésében, idén decemberben két rendezvényen vehetnek részt a kultúra iránt érdeklődő, s adakozni

és más a szakterülete, s többen a szokásos technikákat is felcserélték egy rég áhított, de a megélhetésük miatt oly sokszor félretett alkotóeszközre.

Talán ezért is sugárzik a szeretet e képekből, s a cél, melynek elérése oly sok apró gyermeknek adhat a fájdalmas pillanatokban csekélyke vigaszt.

A kiállítás december 19-ig látható még Szegeden a Démász Székházban (Klauzál tér 9.), ahol a tárlat végéig, folyamatosan bárki licitálhat a kiállított művekre.

December 28-án pedig egy nagyszabású hangversenyen vehetnek részt a segítő szándékú érdeklődők. A koncert 16.30-kor kezdődik a budapesti Országúti Ferences Templomban (Bp. II. Margit krt. 23.). A műsorban Bach, Handel, Gluck és Telemann művei hallhatók.

A koncert fővédnökei: *Mádl Dalma* asszony, a Köztársaság Elnökének Hitvese, *Dr. Semjén Zsolt*, a KDNP elnöke. A hangverseny védnöke: *P Hegedűs J. Kolos* OFM plébános.

Mindkét rendezvény kapcsán befolyt összeggel a súlyos beteg gyermekeket és családjaikat támogatja az Alapítvány.

(Bene A.)

A jászolban fekszik,  
de a világot tartja fenn;  
emlőkből táplálkozik,  
de az angyalokat táplálja;  
pólyába takarják,  
de halhatatlansággal  
ruház fel bennünket;  
tejfel tartják,  
de imádás hódol neki;  
nem talál helyet a szálláson,  
de templomot épít magának  
a hívők szívében;  
hogyanis erős legyen a gyöngesség,  
gyöngye lett az erősség.

(Szent Ágoston)



## Újdonságaink

### SZEPI-HANGTÁR:

**Wendy Carlos** életműve került kiadásra nemrég Amerikában. Az elsők közt volt, aki felfedezte, hogy Bach szintetizátoron megszólaltatva új, sajátos élményt tud nyújtani. Nem lehetünk elég hálásak DZ tanár úr barátjának, hogy sikerült hangtárunknak beszerezni. (*The Bach Box* CD 1252-1255)

**Dohnányi Emő** Szegedi miséjét a Dómban hallhattuk hosszú szünet után. A templom felszentelésére kiírt pályázaton nyert vele a méltatlanul elfeledett kiváló zeneszerző. Két francia felvételét is sikerült begyűjteni. Könnyen élvezhető, magyar fülnek kedves a zenéje. (Szegedi Mise CD 1256, *The Veil of Pierrette* etc... CD 1270, *Ruralia Hungarica* etc... CD 1271)

**Jacques Loussier** zongorajátéka sokunk kedvence. Idén adta ki a TELARC legújabb lemezét: talán még gyerekkorában tetszett meg neki Beethoven hetedik szimfóniájának lassú (gyász) tétele. Azóta hordozza szívében. Ezen a felvételen az alaptémahez tíz variációt fűz: szép, érdekes felvétel. (*Loussier Trio - Beethoven Variationen* CD 1268)

Szegedő József Sch. P.

Varga Iván

## Egy eltűnt zsoltára

1 A karvezetőnek, egy eltűnt zsoltára  
2 Uram, így szóltam hozzád: „Köszönöm,  
köszönöm neked földjeimet, állataimat,  
házamat és szeretett családomat.”

3 Igen, kemény munkámat irtalmad  
nem hagyta kárba veszni, s vagyon mellett  
szép családdal ajándékoztál meg.

4 A világ azonban elfajult,  
a zsarnokok irányítják az igazakat,  
a testvér pedig testvéri vért ont.

5 Ekkor így szóltam hozzád:  
„Ments meg Istenem! Ments meg,  
ne hagyj el most se, Uram,  
taszítsd le innen a rosszakarókat!

Taszítsd le őket eme hegyről  
amelyet a Te szent kezéd emelt!”

6 Te mennyei akaratoddal,  
úgy rendelted, hogy elérjen a csapás.

S most tehetetlenül itt fekszem,  
kegyetlen ellenségeim karmai között.  
7 Tudom, hogy most magadhoz hívsz,  
de családomat megmentetted.

8 Most, utolsó perceimben,  
csupán ennyit kiáltok hozzád:  
„Dicsőség az Úrnak.”

Ady Endre

## Boldog Új Évet

Ezúttal sírva, szépen  
Forgok meg lelkemnek régi  
Gyermekes életében:  
Boldog új évet kívánok.

Boldog új évet kívánok,  
Mindenki tovább bírja  
E rettenetet,  
E számárságot,  
Mint szegény, mint bírom én, én,  
Gyönyörködve,  
Óh, én szegény  
Lelki kémény.  
Boldog új évet kívánok.

Ontom a füstjét  
A szavaimnak,  
Pólyálva és idegesen,  
Be messze ringnak  
Az én régi terveim,  
Az én régi társaim is  
De messze vannak,  
Boldog új évet kívánok.

Új év Istene, tarts meg  
Magamnak  
S tarts meg mindenkit  
A réginek,  
Ha lehet:  
Boldog új évet kívánok.



## Szegedi piarista diákok az olimpiai játékok történetében

Talán a legérdekesebb és legváltozatosabb életúttal rendelkező szegedi diák s egykori olimpikon **Örley Szabolcs**, aki 1934-ben a fővárosban született. Nem Szegeden, hanem Budapesten kezdte meg iskolai tanulmányait. Édesapja **Össy-Örley Zoltán** (1894-1983) altábornagy, a szegedi vegyesdandár parancsnoka 1944. előtt és után is honvédfőtisztként szolgált. Az 1944. október 23-án délelőtt 11 órakor a városháza polgármesteri irodájában készült jegyzőkönyv tanúsága szerint a II. világháború Szegeden maradt hat vezető politikusa között ott volt szintén, akik igyekeztek a várost megvédeni az értelmetlen orosz támadástól. Tény, hogy az egykori lemezgyárban tartózkodó magyar honvéd katonai parancsnokság elzárkózott a város feladása elől, ennek ellenére sikerült a további vérontástól és a város céltalan lövetésétől megmenteni az itt maradt polgárságot és a középületeket. Testvére **Örley Gabriella Dr. Vinkler Elemér** professor felesége lett. Az 1944-1945-ös tanítási esztendőben fratták szülei a szegedi piarista gimnáziumba Szabolcsot, ill. az összevont szegedi Főgimnáziumba, ahova a háború miatt a piaristák, a régi Klauzál Gimnázium (ma Radnóti Miklós Gimnázium) és a régi Baross Gimnázium (ma Vedres István Építőipari Szakközépiskola) tanulói is jártak, ahol osztályfőnöke **Littomeritzky János** (lánya: **Littomeritzky Mária** olimpiai bajnok úszó, Szeged első női olimpiai bajnoka) lett. Az iskolában ismerkedett meg a cserkészettel is, mely igen jó alapokat adott a későbbi nehéz esztendők átvészeléséhez. Az evangélikus születésű kiváló tehetségű diák kitűnő tanuló volt mindvégig. Az 1945-46-os tanévben **Szőke Jenő** lett az osztályfőnöke, az 1946-47-esben pedig **Petheő Zoltán**. Sportolói tehetsége is igen korán megmutatkozott, hiszen foglalkozott lövészettel, lovagolt, rendszeresen úszott s természetesen a kedvenc sportágában negyedik gimnazista korában I. osztályú kardvívói minősítést szerzett. Szeretett volna öttusázó lenni, de számára elérhetetlennek tűnt a hön áhított sport versenyszerű üzése a származása miatt. Testnevelő tanára **Pesti Lajos** tanár úr volt (aki az 1936-os berlini olimpiai versenyeket a helyszínen izgulta

végig), szegedi edzője előbb **Armentani Ede** (1873-1952), majd 1949-től **Márki Ferenc** minden idők talán leghatékosabb és legeredményesebb vívóedzője. Szegedi

*„Egy intelligens ember kíváncsi és ezért tanul, olvas, odafigyel, és nyitott szemmel jár a világban. Nyelveket tanul és diplomát szerez. Ez az alapfeltétel ahhoz, hogy a Jóistentől kapott eszét a saját és mások hasznára fordítsa. De más talentumot is kap, ha kétszer áll sorba, amikor osztogatják, pl. művészi-, vagy sporthajlamot. Véték, ha azt lustaság miatt elhanyagolja, mert köztudomású, hogy kimagasló eredményt csak nagyon sok izzadsággal lehet elérni. Aki erre nem hajlandó az soha sem fog érvényesülni, ill. soha nem fogja tudni, hogy mennyire vihetné volna, mint hegedűművész, vagy mint atléta.”*

Ö. Sz.

Nemzeti Bizottság tagjaként részt vett a demokratikus átalakulásban, ezért Rákosiék (**Rákosi Mátyás** is Szegeden érettségizett a Barossban) igyekeztek a vívói körökben csak **Szabinak** becézett sportolót elzárni minden érvényesülési lehetőség elől. A harmadik gimnáziumi osztály elvégzése után édesapja Sárospatakra küldte az Angol Intézetbe, mert azt szerette volna, ha fia oxfordi diák lesz majd egykoron. Sajnos a kommunista rendszer azt az iskolát is bezáratta, így visszakerült Szegedre és a Radnóti Gimnáziumban tette le sikeresen az érettségi vizsgáit 1952-ben. Évekig nem vették fel egyetemre, pedig kitűnő eredményei és tehetsége alapján ott lett volna a helye. 1954-ben Cremonában (Olaszország) megnyerte az Ifjúsági kardvívó világbajnokságot, majd még ebben az évben a főiskolai világbajnokságon kardcsapatban ezüstérmet (**Magay Dániellel** közösen), kard egyéniben a 6. helyet szerezte meg. A Dózsa György utcai egykori Wolf-palota épületében, melynek homlokzatát **Lechner Ödön** tervezte, az egykori Kass (régii Hungária) szállóval szemben a sokat kísérletezgettek, robbantgattak a bérház fűg-

gőfolyosóján a lakók és a hozzátartozók nagy ijedségére diákkori barátjával, sporttársával **Magay Dániellel**. Az ifjak vegyesnek és olimpiai bajnoknak készültek. Ennek ellenére csak gyógyszerészhallgatónak vették fel őket az egyetemre. 1955. elején Budapestre költözött, s még ebben az esztendőben az ifjúsági kardvívó világbajnokságon bronzérmes lett. Olimpiai kerettagként egyre több időt töltött vívótársaival tait edzőtáborban. Sajnos a melbourne-i olimpiai csapatba nem került be, így volt alkalma az 1956-os eseményeket Pesten átélni. A forradalom leverése után egy percet sem gondolkozott azon, hogy miként tovább. 1956-ban ő is külföldre távozott. Oxford helyett az Amerika lett az uticél, ahol a nagyhírű **Standford Egyetem** szerzett vegyészdiplomát. Amerikában a vívás egyre inkább háttérbe szorult, bár 1960-ban megnyerte az amerikai bajnokságot, de nem kapta meg a korai állampolgárságot, ezért nem vehetett részt a római olimpián. Még négy évet kellett várnia arra, hogy az „amerikai” kardcsapat tagjaként részt vehessen a Tokiói olimpián (1964. október 10 – október 24.) a következő összeállításban: **Keresztes, Magay, Hímöri, Örley**. Sajnos az oroszok nagyon jól megtanulták a magyar vívóktól a kardforgatás rejtelmét, aminek a csapat látta kárát, hiszen az első fordulóban kikaptak és kiestek a további küzdelmekből. A Magyar kardcsapat is csak az 5. helyet tudta megszerezni.

Tokió után, 30 éves korában hagyta abba a vívást és tért át egy másik sportágra, mégpedig a golfra. Senior korában beavagották a svájci válogatottba és többször vett részt nemzetközi versenyeken, Európa bajnokságokon. 1995-ben meghívták az újonnan alakult Magyar Golf Társaság kapitányának s azóta magyar színekben, versenyez. Ez év decemberében a Magyar Golf Szövetség díszközgyűlésén az év senior golfozójának fogják kikiáltani. Jelenleg svájci és franciaországi házában él, és az Internetnek



Örley Szabolcs

köszönhetően sikerült kapcsolatba kerülni vele.

További szép sportsikereket és jó egészséget kívánunk Örley Szabolcsnak!

Nagy János

## A városi bajnokságok eredményei

### Patrocinium-Kupa

Az idei patrociniumi kézilabda-torna 2003. november 29-én került megrendezésre. Az előző évekkel ellentétben az eseményen más piarista iskolák nem vettek részt, ezért amolyan házibajnokság jelleggel folyt a versengés. A diákok két különböző korcsoportú csapattal indultak, amelyhez a Szepi DSE és az Öregfiúk csapata csatlakozott. A résztvevőket emlékérmekkel jutalmazták.

A végeredmény:

1. Szepi DSE
2. Öregfiúk
3. Diákok (11-12.korcsoport)
4. Diákok (8-10. korcsoport)

Márkus Attila 11.b

Akosarasoknál az alapszakaszban két csoportba sorsolták a résztvevő középiskolák csapatait. Mindkét csoportból az első két helyezett jutott tovább. A várva várt Gábor Dénes-Piarista rangadó a lehető legszorosabbra sikeredett. Az idegenben elért nagyobb pontarányal iskolánk csapata jutott be a rájátszásba az első helyen, miután mindkét csapat hazai pályán hét ponttal maradt alul.

A csoport

1. Radnóti
2. Ságvári
3. Eötvös

B csoport

1. Dugonics
2. Gábor Dénes
3. Körösy

\*\*\*

A kézilabdások is két csoportból indultak. A csoportokból szintén két-két csapat jutott tovább. A döntő iskolánkban került megrendezésre. Csapatunknak sajnos nem segített a hazai pálya előnye, még a harmadik helyezéért való küzdelemben is alul maradtak.

A csoportmérkőzések végeredménye:

- |                |              |
|----------------|--------------|
| A csoport      | B csoport    |
| 1. Csonka      | 1. Széchenyi |
| 2. Gábor Dénes | 2. Piarista  |
| 3. Ságvári     | 3. Fodor     |

A bajnokság végeredménye: 1. Széchenyi, 2. Csonka, 3. Gábor Dénes, 4. Piarista

Márkus Attila 11.b

### II. Piarista-Kupa

December 12-13-án rendeztük gimnáziumunkban az általános iskolásoknak kiírt II. Piarista-kupa elnevezésű labdarúgó tornát. Erre a rendezvényre tizenkét iskola nevezett. Három négyes csoportban körmérkőzések után a legjobb nyolc között kieséses rendszerben zajlottak a mérkőzések. Iskolánk csapata a nyolc közé jutott be, ahol a kiskundorozsmaiak búcsúztattak minket. A harmadik helyet a Tarján III. szerezte meg, a Jerney Általános Iskolát 2-1-re verve.

A döntőben izgalmas mérkőzésen a Fő Fasori Általános Iskola diadalmaskodott szintén 2-1-re, így az általunk alapított kupát ők őrzik egy éven keresztül.

Különdíjasok:

Gólkirály: *Varga Sinka Norbert, Fő Fasori,*

Legjobb játékos: *Péter Imre, Ruzsa*

Legjobb kapus: *Kabai Gyula, Ruzsa*

A hazai csapat tagjai: *Rácz Balázs, Balogh Ákos, Rózsa Máté, Erhardt Gergő 7. a, Maróti Balázs, Szrenka Gábor, Pintér Dávid, Rimay István 8. a.*

Zsova Tamás

### Lőttek az Algyőnek

Bizonyára többen értesültek már a szomorú hírről, hogy az Algyő Kézilabda Egyesület feloszlott. Iskolánk több tanulóját is érinti az esemény. Mi *Berta Lászlót*, az ifjúsági korosztály csapatkapitányát kérdeztük a részletekről:

*Mi is történt valójában az Algyő Kézilabda Egyesületnél?*

A megszűnés közvetlen okát a pénzügyi nehézségek okozták, amit tovább fokozott az, hogy az önkormányzat megvonta anyagi támogatását. Az elnökség lemondott, majd megszűnt a felnőtt, illetve az ifjúsági csapat szereplése a bajnokságban.

*Milyen esélyek, illetve lehetőségek maradtak az algyői kézilabda számára?*

A serdülők szülői támogatással folytatják a küzdelmeket az év végéig, de ezzel együtt a jövő még elég bizonytalan. Valamennyien reméljük, hogy lehetőséget kapunk más városi egyesületnél, de ez ügyben semmi biztos nincs, még folynak az egyeztetések.

Sajnálatra méltó, hogy egyre több egyesület jut hasonló sorsra.

*Nagy János tanár úr, iskolánk testnevelője edzette a fiú serdülő és ifjúsági csapatokat:*

*Tanár úr, milyen pénzügyi problémái lehetnek egy jól szereplő, eredményeket hozó csapatnak?*

Sajnos az önkormányzatok egyre kevesebb összeget tudnak a megszorító intézkedések miatt költségvetésükből a sportra fordítani. A szponzorok kizárólag az élsportot támogatják, ott is a bajnoki tabella élén szereplő gárdákat. Ez a csapat tavaly újoncként az Országos Serdülő Bajnokság döntőjéig verekedte magát. Jellemző, hogy pénzügyi hiány miatt a 9-16. helyekért nem tudták megrendezni a mérkőzéseket.

*Mit lehet ilyen helyzetben tenni?*

A serdülő csapatot például felkarolta a piarista gimnázium is azzal, hogy kedvezményesen adja bérbe a tornacsarnokot a csapat számára. A játékosok tagdíjat fizetnek. A szülők saját autóval fuvarozzák a bajnoki mérkőzésekre a srácokat, mossák a csapat teljes felszerelését, és igyekeznek támogatókat felkutatni, hogy befejezhessük a bajnokságot

Márkus Attila 11.b



## Aranyköpések

Itt szeretném megragadni az alkalmat, hogy beindítsunk egy olyan rovatot, mely leginkább tanár-diák csemegéket tartalmaz, s magvas, mélyenzántó gondolataival fölhívja figyelmünket a ismereteink határtalan lehetőségeire!

Továbbá biztatnék minden kedves érdeklődőt, hogy saját osztályában végzett gyűjtőmunkájának eredményével lepje meg a szerkesztőséget! Egyrészt így a jövőben sem szomorkodunk, másrészt mindnyájan rádöbbenünk egy kicsit arra is, hogy „tudásunk most még csak lőredékes...”

Jó szórakozást!

Töri órán:

– Kik élnek Palesztínában?

– A románok...

– Melyik perzsa uralkodó foglalta el Egyiptomot?

– Kambodzsa...

Magyaros zsenigék:

Walesi bárdok light...:

– Ti urak, ti urak, ti velsz kutyák!

– A fabulákban Phaedrus állatként ábrázolja az embereket.

– Mi különbözteti meg a trubadúrt a költőtől?

– Az, hogy a trubadúr ment is...

– Hova járt Villon egyetemre?

– A Szőrbontra

És végül néhány csapás a hittan nemes tudományára:

– Hol tért meg Saul?

– A korinthuszi úton.

– Rúth és családja kiköltözött a nem ígéret földjére...

– Miért gyűjtjük meg advent 3. vasárnapján a rózsaszín gyertyát?

– Mert akkor van Virágvasárnap!

Papp Attila gyűjtése

## Szilveszterre

Honnan tudod, hogy rossz buliba csöppentél?

A vendégek tízezertől számolnak visszafelé az újév pillanataig.

A naptár január 5-ét mutat.

A házigazda szívrohama után a buli bedöglik.

A magyar Himnusz helyett az „Ébredj, ro-

Lélek	Számok	Japán király	Értékes tárgy	Hátsó Fertály	Pécsi színház	Tudósvölgy	
Megjelenés (1)	Szociológus hang		A Pál utcai lányok szereplője		Gölgög (Bármű)		
Előrejelzés	Megjelenés (2)		Kiváló	Argon		Daruk	Óriás belyegés
Szavazás	Szavazás			Óriás Ártúr		Kabócsyong	
Szavazás	Szavazás			Lányjelenés			
Szavazás	Szavazás			Pod			
Gölgög		Ugy			Határozott névelő		Exzer
Kötés betű		Harmadik hatvány	Zavonyok				
	Dobozbűvölés				Rendben		
	Kétségbeesés				Boravéki		
Szavazás				Ké			
NVB				Összehasonlítás			
Földrajz		Anyag		Héber		Olykor	
		Az állati bolyg		Hamis			
		Tudományos szám jele			Olykor		

Készítette: Márton Imre

E havi rejtvényünkben Juhász Gyula egyik karácsonyi versének egy sora rejtőzik. A megfejtéseket január 15-ig kérjük bedobni szerkesztőségi postaládánkba, vagy elküldeni e-mail címünkre: [piarfutar@szepi.hu](mailto:piarfutar@szepi.hu). Múltkori rejtvényünk helyes megfejtése: Baudelaire: A romlás virágai. Könyvjutalmat nyert Oltványi Gábor tanuló. Átveheti a könyvtárban.

## Mi a szösz?!

Karácsony közeledtével egy igen rövid, ám rendkívül furmányos feladvánnyal örvendeztetjük meg Kedves Olvasóinkat:

Hogyan mérhetünk ki egy 7 perces és egy 11 perces homokóra segítségével 15 percet, ha csak 15 perc áll rendelkezésünkre?

Előző szám feladványának nyertese Balogh Ákos. Könyvjutalmát átveheti a gimnázium könyvtárban.

Bata Erika

## PIÁRFUTÁR

Kiadja  
a Dugonics András Piarista Gimnázium.

Szerkesztőség  
6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14.  
T: 62/549-090, E-mail: [piarfutar@szepi.hu](mailto:piarfutar@szepi.hu)

Szerkesztőségi ülés minden kedden 14.30 órától a gimnáziumi tanácsteremben.

Felelős kiadó  
Szilvási László Szt. P.

Szerkesztő  
Mészáros Ferenc

Nyomdai előkészítés  
Férc-Szemes Áron

Nyomás  
Friss Nyomda  
Megjelenik havonta 500 példányban.  
Kizárólag belső terjesztésre.

A lap megjelenését a Dugonics András Alapítvány támogatja.  
Számilaszám: 10201006-50043341

**SZEPÍ**